

14 februari 2020

Mottagare
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande örer Möjlighet till betyg från årskurs 4

Läraryörbundet har fått möjlighet att yttra sig till Utbildningsdepartementet angående promemorian ”Möjlighet till betyg från årskurs 4” (U2019/04190/S).

Sammanfattning av Läraryörbundets synpunkter

Läraryörbundet ställer sig kritiska till förslaget om betyg från årskurs 4. Det finns ingen forskning som visar att det skulle öka elevernas kunskapsresultat.

Utvärderingen av betyg i årskurs 6, som promemorian hänvisar till som utgångspunkt för förslaget, visar på många negativa konsekvenser, bland annat ökad stress, minskad likvärdighet och det har inte gett fler elever ökat stöd. Utvärderingen kan därmed även användas i argumentationen till att avstyrka införande av ännu tidigare betyg.

Läraryörbundet vänder sig också emot det föreslagna förfarandet där lärares, elevers och vårdnadshavares åsikter inte längre ges samma tyngd.

Förslaget i korthet

Promemorian föreslår att förordningen som rör den pågående försöksverksamheten av betygsättning i årskurs 4 ska ändras från att vara ett begränsat antal skolor, till att vara möjligt för alla skolor att delta i, utifrån rektors beslut.

Lärare vid berörda skolenheter ska ha haft möjlighet att yttra sig inför rektors beslut. I nuvarande förordning ska lärarnas intresse att delta uttryckts genom skriftlig dokumentation och genom arbetstagarorganisationerna på skolenheten. Dessutom ska eleverna och deras vårdnadshavare vid berörda skolenheter, haft möjlighet att yttra sig. Dessa krav föreslås tas bort.

Ändringen om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4, föreslås träda i kraft den 1 augusti 2020.

Läraryörbundets synpunkter

Promemorian fastslår att ”regeringens mål är att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation” och trots att svenska elevers resultat förbättrats de senaste åren behöver mer göras för att förbättra kunskapsresultaten ytterligare. Att föreslå tidigare betyg för

14 februari 2020

att uppnå detta ifrågasätter Läraryrket. Det finns nämligen ingen forskning som visar att just tidiga betyg skulle öka elevernas kunskaper. Att ha som mål att vara en framstående kunskapsnation och inte ha forskningsstöd som första premis för ett förslag är anmärkningsvärt.

Förslaget om betyg från årskurs 4 har heller inte stöd i beprövad erfarenhet. Promemorian hänvisar till utvärderingen av betyg i årskurs 6 och framhåller vissa data ur denna som kan påvisa positiva effekter av betygen. Läraryrket ifrågasätter att man utifrån den utvärderingen som även visar på omfattande negativa effekter för elever i årskurs 6, kan användas som beprövad erfarenhet som på något sätt styrker betyg för ännu yngre åldrar. Tvärtom menar Läraryrket.

Regeringen har lyft den ökande bristen på likvärdighet i skolan som ett stort problem. Utvärderingen av betyg i årskurs 6 och vedertagen forskning visar på att tidigare betyg påverkar olika elevgrupper olika. En andel lågpresterande elever och pojkar visar i vissa fall t o m på en negativ kunskapsutveckling p g a betygen. Att då införa betyg i ännu lägre åldrar, riskerar därför att än mer minska likvärdigheten och jämlikheten för än fler elever i den svenska skolan. Precis tvärtom om mot vad man påstår sig arbeta för.

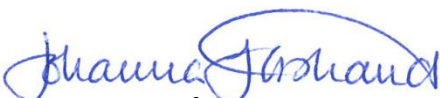
Ett av skälen för att införa betyg i årskurs 4, som framförs i promemorian, är att det kan främja att stöd ges till eleverna i rätt tid. I utvärderingen av betyg i årskurs 6 konstateras det dock att det inte skett någon förändring i hur många elever som faktiskt får stöd efter att betygen införts i årskurs 6, jämfört med tidigare.

Ett av de helt otvetydiga resultaten från utvärderingen av betyg i årskurs 6, är att hela 77 procent av lärarna uppger att eleverna blivit än mer stressade efter det att betygen införts i årskurs 6. Stressen har inte heller minskat i årskurs 7-9, vilket var ett av syftena med att införa betyg från årskurs 6 istället för i årskurs 8.

Att införa betyg från årskurs 4 föreslås bli upp till rektor att besluta. Lärare ska ges möjlighet att yttra sig inför beslut, men det mer omfattande och grundliga förfarandet med skriftlig dokumentation, även genom de fackliga organisationerna på skolan, samt krav på att även elever och vårdnadshavare ska ha möjlighet att yttra sig har tagits bort. Läraryrket menar att det förfarandet ska kvarstå.

Läraryrket vill även poängtera att sett till den pågående försöksverksamheten där det föregående läsår deltog 15 skolor under 12 huvudmän ger en indikation på hur stort intresset är. Man kan utifrån detta inte fastslå att reformen är något som lärare, rektorer, elever och vårdnadshavare anser vara avgörande för kunskapsutvecklingen.

Läraryrket

Johanna Jaara Åstrand
OrdförandeLisa Heino
Utredare